

Til Politidirektoratet

Deres referanse

Vår referanse
201700342

Dato
21.06.2017

Merknader til høring: NOU 2017: 2 Integrasjon og tillit. Langsiktige konsekvenser av høy innvandring

Innledning

Det vises til e-post fra Politidirektoratet av 18. april 2017, der Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring *NOU 2017: 2 Integrasjon og tillit. Langsiktige konsekvenser av høy innvandring*. Politiets utlendingsenhet (PU) oversender med dette sine kommentarer til utredningen. PU baserer innspillet på de punkter der vi mener temaet for utredningen treffer PUs mandat og ansvarsområde. Innenfor dette rammeverket har vi etter avtale med POD valgt å konsentrere oss om utfordringene tilknyttet ID og identitetsfastsettelse, vurdert opp mot konsekvensene av høy innvandring.

Samfunnets behov for sikker identifisering

Å kjenne identiteten på asylsøkere og andre utlendinger som kommer til landet er av stor betydning. Dette gjelder uavhengig av om en person får en tillatelse eller et avslag på sin søknad om beskyttelse eller opphold. Norske myndigheter er avhengige av å vite hvem som får bli i landet, og avklart identitet er en forutsetning for å kunne returnere noen til hjemlandet. Videre er det mange med avslag som likevel oppholder seg i landet over tid, blant annet fordi de unndrar seg pågripelse fra politiet. PU har et nasjonalt ansvar for å fastsette identitet på alle som søker beskyttelse i Norge. Sikker ID-fastsettelse av utlendinger kunne med fordel vært berørt i større grad i utredningen.

Samfunnet har et legitimt behov for sikker identifisering, idet det representerer betydelige samfunnsinteresser. Å vite identiteten er også avgjørende for å ivareta utlendingslovens formålsbestemmelse om å ha en kontrollert og regulert innvandring. Videre har sikker ID vesentlig betydning ved etterforskning og irettføring av straffesaker, herunder at personer blir dømt på korrekt identitet.

PU mener det er særlig viktig å se bruk av falske identitet i sammenheng med misbruk av velferdsordninger, som er en av utrednings hovedområder. Misbruk av velferdsgoder er både knyttet til at en søker får opphold i Norge og utløser en rett til ulike velferdsgoder på bakgrunn av feilaktige opplysninger, og at personer oppgir flere identiteter og som alle utløser rettigheter. I tillegg ser vi at personer som oppholder seg her ulovlig bruker identiteten til personer med opphold.

Kriminalitetsutfordringene knyttet til ID-misbruk er også åpenbare, idet falsk identitet i mange tilfeller er en forutsetning for og/eller et ledd i utøving av annen kriminalitet. Trusler mot samfunnsikkerheten de senere årene har ført til økt oppmerksomhet rundt spørsmålet om identitet. Utøvere av terrorhandlinger og organisert kriminalitet vil kunne bruke falsk identitet som en del av sin kriminalitet, herunder menneskesmugling. Utviklingen av e-handel og andre former for

Politiets utlendingsenhet

Besøk: Økernveien 11-13, 0653 Oslo
Post: Postboks 8102 Dep, 0032 OSLO
Tlf: 22 34 24 00 Faks: 22 35 37 00
E-post: politiets.utlendingsenhet@politiet.no

Org. nr.: 986 210 504 mva
Bankgiro: 7694.05.10836

elektronisk kommunikasjon har samtidig åpnet for helt nye former for identitetstyverier og bedragerier på nettet.

Behov for en helhetlig identitetsforvaltning i Norge

Gjennom PUs arbeid med ID-fastsettelse erfarer vi at det er betydelige utfordringer ved hvordan Norge forvalter identitetsspørsmål for asylsøkere og innvandrere. Det er mange aktører involvert gjennom en asylsøkers/flyktnings oppholdstid i landet. Veien går blant annet via utlendingsmyndighetene, NAV, politiet, skatteetaten, bankvesenet og andre private aktører som krever identifisering. Det foreligger ikke noe enhetlig nasjonalt krav til når en etat eller aktør anser en identitet som dokumentert. Et fremvist pass kan være forfalsket eller anskaffet ulovlig. Det er heller ingen referansedatabase eller personregister som besitter autoriteten på sikker ID, selv ikke Det sentrale folkeregisteret, ettersom dette baserer seg på informasjon fra andre registre, herunder Utlendingsdatabasen (UDB). Dette kan medføre forsøk hvitvasking av identiteter, for eksempel ved at en person får utstedt ulike ID-kort på falsk grunnlag, som igjen kan misbrukes for å få utløst velferdsytelser man ikke har krav på.

PU vil understreke at det er vanskelig å foreta en sikker identifisering av utenlandske borgere. Utenlandske pass og andre identitetsdokumenter kan være lite etterrettelige og noen land har svak sentralmyndighet eller mangler myndighet som kan utstede offisielle dokumenter. Blant asylsøkere er det få som fremlegger pass eller andre identitetsdokumenter, og en andel av disse dokumentene er falske. Dette kompliserer verifiseringsarbeidet.

PU vil derfor påpeke betydningen av å etablere en helhetlig og kunnskapsbasert identitetsforvaltning i Norge. Dette fordrer en utredning om hvem som har eierskap til å definere den enkeltes endelig avklarte ID, herunder registrering og lagring i nasjonale personregistre. Dette vil også være viktig for å kunne håndtere fremtidige flyktningsstrømmer på en best mulig måte, og for å ha oversikt over de utlendingene som allerede oppholder seg i landet.

Vennlig hilsen

Ingrid Fjeldsenden
fung avd. leder

Gro Anna Persheim
seksjonsleder

Saksbehandler: Christina Kloster